

Tingkah laku pengundi Melayu terhadap UMNO di negeri Kedah: Satu tinjauan awal

Mohd Nizar Sudin¹, Mohd Fuad Mat Jali¹, Junaidi Awang Besar¹

¹Pusat Penyelidikan Kelestarian Sosial, Persekitaran dan Pembangunan, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan,
Universiti Kebangsaan Malaysia

Correspondence: Mohd Nizar Sudin (email: mohdnizar.sudin@gmail.com)

Abstrak

Tingkah laku pengundi merupakan konsep penting untuk dibincangkan melalui penglibatan rakyat dalam sistem demokrasi pilihan raya. Tujuan kajian ini adalah untuk menyumbang pemahaman tentang tingkah laku pengundi dalam pilihan raya. Kajian ini mengulas pendekatan tingkah laku pengundian dan sejarah pilihan raya umum serta kajian lepas berkaitan dengan politik dan pilihan raya. Kajian ini menggunakan sumber sekunder yang terdiri daripada kajian yang telah dijalankan di tempat lain oleh penyelidik-penyelidik tentang isu yang sama, serta data PRU yang lepas. Analisis perbincangan kajian turut dibincangkan sebagai asas kepada pendekatan tingkah laku pengundi dalam konteks pilihan raya. Hasil kajian ini dapat memberi maklumat yang baru dan terkini dalam mengenal pasti partisipasi dan persepsi pengundi terhadap sesuatu parti. Dapatan ini merupakan suatu respons politik oleh pengundi terhadap polisi dan isu dalam proses pengundian.

Kata kunci: identifikasi parti, pengundi Melayu, pilihan raya, pilihan rasional, sosiologi, tingkah laku

Malay voters' behaviour towards UMNO in Kedah: A preliminary survey

Abstract

The voters' behaviour is an important concept to be discussed through the people's participation in democratic elections. The aim of this study is to contribute an understanding of the voters' behaviour in elections. This study reviews the approach to voting behaviour and history of elections as well as previous studies related to politics and elections. This study uses secondary sources from previous researches on similar issues and the data of earlier GE. This study also discusses the approach of voters' behaviour in context of elections. The results of study contribute to the latest information in identifying the participations and voters' perception of specific party. This study provides a political response by voters on policies and issues in the election process.

Keywords: party identification, Malay voters, election, rational choice, sociology, behaviour

Pengenalan

Tingkah laku pengundi merupakan asas yang menjadi pertimbangan pengundi dalam membuat keputusan sama ada hendak mengundi atau tidak dan juga calon yang hendak dipilih berdasarkan pendekatan identifikasi parti (kesetiaan), sosiologikal dan rasional (Ghazali, 2008; Harrop & Miller, 1987). Tingkah laku pengundian berperanan menjelaskan mengapa seseorang mengundi dan apakah faktor yang mempengaruhi pilihan undinya. Partisipasi dan persepsi pengundi boleh berubah mengikut keperluan semasa dan disebabkan itu tingkah laku pengundi berbeza-beza dalam politik dan pilihan

raya. Di Malaysia, bidang tingkah laku pengundian menjelaskan partisipasi dan persepsi pengundi terhadap proses pilihan raya serta pihak yang terlibat seperti Suruhanjaya Pilihan Raya (SPR), parti politik, calon, ahli politik dan media massa (Pandian, 2014). Partisipasi merujuk kepada tingkah laku atau penyertaan pengundi dalam sesuatu proses politik sama ada bertindak secara aktif dalam parti politik mahupun tidak. Manakala, persepsi pula merujuk kepada pandangan pengundi terhadap parti politik, ahli politik atau isu-isu politik serta faktor-faktor dan pola kemenangan sesuatu parti politik dalam pilihan raya (Mansor et al., 2016). Justeru itu, artikel ini membincangkan tentang tingkah laku pengundi Melayu dalam pilihan raya umum di negeri Kedah yang mana sebelum PRU-12, telah terbukti bahawa persepsi masyarakat terhadap negeri Kedah adalah berhubungkait dengan UMNO-BN.

Metodologi kajian

Artikel ini menggunakan sumber sekunder sebagai kaedah pengumpulan data primer kajian. Sumber sekunder yang dirujuk terdiri daripada kajian yang telah dijalankan di tempat lain oleh penyelidik-penyelidik tentang isu yang sama serta beberapa bahan sokongan lain seperti data pilihan raya yang dapat membantu hasil kajian. Sumber sekunder diperoleh daripada bahan-bahan data berangka terbitan jabatan-jabatan kerajaan dan pihak yang berautoriti (Syed Arabi, 1998). Kajian kepustakaan dan rujukan atas talian internet turut digunakan untuk mendapatkan data sekunder yang terkini serta berkaitan data-data di kawasan kajian. Kaedah kepustakaan merupakan salah satu kaedah yang digunakan oleh penyelidik untuk mendapatkan data sekunder. Dalam kajian ini, maklumat-maklumat sekunder diperoleh daripada penyelidikan di perpustakaan seperti data-data PRU, laporan, kertas kerja, artikel, buku prosiding, buku rujukan ilmiah, jurnal akhbar-akhbar tempatan dan maklumat daripada agensi-agensi yang berkaitan dengan pilihan raya.

Kajian literatur

Terdapat tiga pendekatan yang digunakan dalam mengkaji tingkah laku mengundi iaitu pendekatan identifikasi parti, pilihan rasional dan sosiologikal (Ghazali, 2008). Identifikasi parti merujuk kepada ikatan dan kesetiaan yang berpanjangan terhadap sesebuah parti dan ia mempengaruhi sikap dan tingkah laku politik di samping sentiasa mengundi parti tertentu dalam pilihan raya (Campbell et al., 1960). Pada usia kanak-kanak, seorang calon pengundi telah menerima pengaruh politik daripada ibu bapanya, sama ada daripada komunikasi langsung mahupun daripada pandangan politik yang dialami oleh ibu bapanya. Sikap tersebut menjadi lebih mantap ketika berhadapan dengan pengaruh yang lain seperti pekerjaan, kelompok pengajian, dan sebagainya. Proses sosialisasi yang panjang ini kemudiannya membentuk ikatan yang kuat dengan parti politik atau masyarakat sekeliling. Ikatan seperti inilah yang disebut sebagai identifikasi parti.

Seterusnya, pendekatan pilihan rasional memfokuskan penilaian pengundi terhadap polisi parti, prestasi ekonomi dan imej kepimpinan parti (Downs, 1957). Pilihan rasional mengandaikan pengundi bertindak secara rasional semasa membuat keputusan untuk keluar mengundi dan semasa membuat pilihan ketika mengundi. Sekiranya pengundi merasakan dia tidak mendapat apa-apa faedah dengan memilih mana-mana calon atau parti yang bertanding, maka pengundi berkenaan tidak akan keluar mengundi. Ini kerana berdasarkan pertimbangan ekonomi, kos yang ditanggungnya dengan keluar mengundi melebihi daripada pulangan atau faedah yang akan diperoleh.

Pendekatan sosiologikal pula difahami sebagai suatu disiplin yang mempelajari tentang hubungan sosial. Aspek sosiologi dalam tingkah laku pengundi yang paling mempengaruhi pilihan rakyat dalam pilihan raya adalah umur, jantina, agama, pekerjaan, sosio-ekonomi, kawasan tempat tinggal, latar belakang keluarga dan aktiviti-aktiviti yang dilakukan oleh individu (Roth, 2008). Sosiologi politik merupakan perantara yang berkesan bagi mengimbangi perbezaan kehendak sama ada pada peringkat pemerintah mahupun rakyat.

Kajian kritis terhadap pola pengundian dan tingkah laku etnik Melayu pada PRU-13 telah dikaji oleh Junaidi et al. (2015). Tujuan kajian tersebut adalah untuk menganalisis kepelbagaian pola pengundian etnik Melayu yang mempengaruhi sokongan pengundi etnik Melayu kepada parti-parti

politik yang bertanding dalam pilihan raya umum 2013 berdasarkan faktor geografi dan juga sosiologi. Kajian tersebut telah menggunakan kedua-dua kaedah kuantitatif dan kualitatif untuk memantapkan dapatan kajian. Hasil kajian mendapati bahawa dua perkara utama dapat dikenalpasti iaitu yang pertama adalah pola pengundian etnik Melayu dapat dikaitkan dengan tiga pendekatan yang digunakan dalam mengkaji tingkah laku mengundi iaitu pendekatan sosiologikal, pendekatan identifikasi parti dan pendekatan pilihan rasional. Hasil kajian yang kedua menunjukkan Pakatan Rakyat berpengaruh di kawasan Melayu bandar dan pengundi Melayu kelas atasan dan pertengahan/berpendidikan tinggi.

Seterusnya, Azman et al. (2016) mengkaji tingkah laku pengundi dan faktor kejayaan BN di FELDA Kuala Krau. Hasil kajian mendapati sokongan kuat penduduk FELDA memberi kemenangan berterusan kepada Barisan Nasional. Kemenangan berterusan parti politik disebabkan bakti serta janji yang ditunaikan dalam pembangunan sesebuah kawasan sama ada pembangunan politik, ekonomi dan sosial. Pengundi kawasan FELDA lebih mementingkan pembangunan kawasan untuk kesejahteraan hidup dan bukannya isu-isu yang sensasi. Kajian tingkah laku yang dijalankan oleh Mansor et al. (2016) tentang sosiologi sebagai penentu etnik, kelas pertengahan dan keuntungan pembangunan di Malaysia menunjukkan perubahan pola pengundian dalam masyarakat majmuk Malaysia mendominasi keputusan pilihan raya. Kajian tersebut juga menunjukkan pembangunan merupakan agenda yang mampu mengubah masyarakat bagi memastikan budaya demokrasi dapat dikekalkan di negara ini.

Isu dan persepsi pengundi selangor telah diselidik oleh Institut Darul Ehsan (2016) yang melibatkan 31,341 orang responden pada bulan Ogos 2016. Hasil kajian mendapati bahawa pengundi Selangor memilih parti sebagai faktor yang menentukan pilihan undi berbanding dengan faktor calon dan 45 peratus pengundi Selangor percaya bahawa BN tidak mampu pertahankan Putrajaya melalui kepimpinan Perdana Menteri. Matlamat perjuangan Pakatan Rakyat adalah meyakinkan untuk kepentingan rakyat serta Menteri Besar yang berkarisma dengan kepimpinannya diterima oleh rakyat Selangor.

Tingkah laku pengundian dalam pilihan raya di kawasan Parlimen Permatang Pauh, Pulau Pinang turut mengkaji pendapat pengundi tentang faktor-faktor yang mempengaruhi tingkah laku pengundian (Pandian, 2012). Faktor-faktor tersebut termasuklah calon, parti, etnik, isu-isu semasa dan wang. Kajian ini menggunakan kaedah soal selidik terhadap 600 responden di Parlimen Permatang Pauh dan temu bual responden yang telah dipilih berdasarkan ciri-ciri yang diperlukan pengkaji. Hasil kajian mendapati bahawa faktor calon masih dianggap sebagai faktor dominan dalam menentukan hala tuju undian pengundi. Ini terbukti apabila kajian yang sama dilakukan terhadap responden yang sama menunjukkan bahawa peningkatan berlaku pada faktor calon yang akan mempengaruhi undian mereka pada pilihan raya akan datang. Ini jelas menunjukkan faktor calon yang berwibawa serta lengkap dengan pakej yang dikehendaki pengundi akan menjadi pilihan mereka untuk diundi. Kajian *mix-methods* yang dijalankan oleh Mohd Azri & Sity (2015) bertajuk pilihan raya dan tingkah laku pengundi dalam PRU 2008 telah memberi fokus kepada 331 orang responden di Wilayah Persekutuan Labuan, Malaysia. Hasil kajian ini mendapati bahawa tingkah laku pengundi dalam proses pilihan raya merupakan suatu tindakan yang boleh dipengaruhi oleh aspek sosial, politik dan ekonomi serta kaitannya dengan sumber maklumat dan isu-isu pilihan raya.

Kajian berikut adalah tentang penolakan sentimen etnik dalam politik semasa Malaysia iaitu kajian kes pilihan raya kecil 2009 di Bukit Selambau, Kedah oleh Abdul Halim et al. (2010). Kajian ini menganalisis pendapat umum pra-pilihanraya oleh pelbagai etnik penduduk tempatan mengenai pilihan raya kecil DUN Bukit Selambau, Kedah dan membandingkannya dengan keputusan sebenar pilihanraya kecil tersebut. Secara keseluruhannya, hasil kajian pendapat umum ini menunjukkan bahawa 41.2 peratus responden Melayu, 45.5 peratus responden Cina dan 41.1 peratus responden India menyatakan PKR akan mengekalkan kerusi DUN Bukit Selambau. Dapatan ini adalah selaras dengan keputusan pilihan raya kecil pada 7 April 2009 yang memihak kepada PKR. Pada zahirnya keputusan pilihan raya kecil ini menunjukkan majoriti pengundi menolak politik perkauman Barisan Nasional dan menyokong ideologi 'Makkal Sakthi' atau kuasa rakyat PKR.

Seterusnya, sokongan kepada parti politik di Kota Siputeh, Kedah oleh belia yang dikaji oleh Shaharuddin et al. (2011) menunjukkan BN memperoleh sokongan sebanyak 32.3% responden berbanding 21.8% bagi PAS dalam PRU ke-12. Hal ini menunjukkan bahawa karakteristik sosial dan kelompok-kelompok sosial mempunyai pengaruh signifikan dalam menentukan tingkah laku pengundi.

Berdasarkan kajian-kajian lepas yang telah dibincangkan di atas, jelas menunjukkan bahawa tingkah laku pengundi berdasarkan kepada tiga pendekatan iaitu: (1) pendekatan identifikasi parti

seperti memilih parti, dasar-dasar parti politik dan manifesto yang dicadangkan, (2) pilihan rasional seperti memilih calon mengikut kehendak pengundi dan isu-isu semasa yang memberi kelebihan kepada pengundi serta (3) sosiologikal seperti memilih berdasarkan latar belakang keluarga, tempat tinggal dan tahap pendidikan. Terdapat rumusan yang boleh dibuat untuk mengenal pasti jurang kajian untuk ditambah baik. Menerusi aspek tingkah laku pengundi Melayu, dapat dilihat kajian-kajian lepas banyak memfokuskan kepada tingkah laku pengundi secara menyeluruh dan tidak memperincikan kehendak setiap negeri di Malaysia. Namun begitu, kajian tentang tingkah laku pengundi yang merangkumi aspek partisipasi dan persepsi orang Melayu serta faktor-faktor perubahan tingkah laku pengundi adalah sangat terhad dijalankan di negeri Kedah. Oleh itu, adalah penting untuk membuat kajian terperinci tentang pola pengundian tingkah laku pengundi Melayu terhadap UMNO di negeri Kedah bagi mengurangkan jurang kajian yang lepas.

Sejarah pilihan raya umum Negeri Kedah

Kekuatan UMNO-BN di negeri Kedah yang memaksi sejak tahun 1955, dapat digugat pada tahun 2008 setelah 12 kali berlangsung pilihan raya umum. Kedah menjadi kukuh untuk ditembusi oleh parti-parti pembangkang khususnya PAS yang menjadi pesaing tradisinya. Hal ini agak menghairankan kerana Kedah adalah satu daripada empat buah negeri yang mempunyai suara orang Melayu tertinggi di Malaysia. Berdasarkan perangkaan pemilih terkini iaitu pada 2013, suara undi Melayu di Kedah sebanyak 76.40%, di mana ia merupakan negeri keempat suara Melayu tertinggi selepas Terengganu (95.96%), Kelantan (94.5%) dan Perlis (84.35%) (Mohd Sayuti, 2014). Hal ini jelas menunjukkan mengapa kajian tingkah laku pengundian di negeri Kedah penting untuk dilakukan berikutan ketidakstabilan politik yang wujud di negeri tersebut.

Kajian mengenai politik dalam masyarakat menjadi penting terutamanya di Malaysia khususnya dan negeri Kedah amnya memandangkan parti pemerintah bertukar tangan daripada Parti Islam Se-Malaysia (PAS) pada PRU 12 kepada Barisan Nasional (BN) pada PRU 13. Dalam pilihan raya umum 2008, Pakatan Rakyat telah memenangi kerusi parlimen iaitu sebanyak 11 kerusi manakala, Barisan Nasional hanya mendapat 4 kerusi sahaja. Berbeza dengan PRU-13 yang mana BN telah memenangi kerusi parlimen sebanyak 10 kerusi serta terdapat peningkatan peratusan kerusi iaitu sebanyak 60%. Manakala Pakatan Rakyat hanya mendapat 5 kerusi sahaja dan penurunan peratusan kerusi sebanyak 60%. Seterusnya, PRU-12 menunjukkan bahawa kemenangan berpihak kepada Pakatan Rakyat dengan memenangi 22 kerusi DUN, manakala BN hanya mendapat 14 kerusi DUN. Pada PRU-13, Barisan Nasional telah memenangi kerusi DUN sebanyak 21 kerusi serta terdapat peningkatan peratusan kerusi iaitu sebanyak 33%. Manakala Pakatan Rakyat hanya mendapat 15 kerusi dan penurunan peratusan kerusi sebanyak 32% (Suruhanjaya Pilihan Raya, 2013).

UMNO dan BN dilihat amat berkuasa di Kedah berikutan kewujudan dua tokoh negarawan di negeri itu dan menjadi pemangkin kekuatan UMNO sejak pilihan raya umum yang pertama. Rakyat Kedah berasa mereka bertuah dan lebih selesa untuk memberi laluan kepada UMNO kerana mereka memiliki pemimpin besar yang menjadi Perdana Menteri. Kesempatan atau keadaan ini menyebabkan rakyat kedah berasa bangga. Dua pemimpin tersebut ialah Tuanku Abdul Rahman Putra Al-Haj yang dinobatkan sebagai Bapa Kemerdekaan Negara dan seorang lagi ialah Dr. Mahathir Mohamad, yang dianggap sebagai Bapa Pemodenan Malaysia.

Walaupun kedua-dua tokoh ini berjuang atas dasar nasionalisme, tetapi ia tidak menjadi masalah yang besar kepada rakyat Kedah. Kekuatan agama dalam kalangan rakyat Kedah tidak meletakkan itu sebagai sempadan untuk mereka menolak dan sangsi dengan perjuangan kedua-dua tokoh tersebut. Tunku Abdul Rahman menjadi Perdana Menteri pertama selama 13 tahun. Beliau adalah Perdana Menteri pertama yang mula memegang jawatan itu dari tahun 1957 hingga 1970. Kekuatan UMNO juga didokong sama oleh para ulama yang berjiwa nasionalisme seperti Tuan Haji Hussein Che Dol.

Walaupun selepas sedekad kemudian perdana menteri bukan berasal dari Kedah, kerana diambil oleh Abdul Razak Hussein kemudian Hussein Onn, tetapi ia kembali kepada orang Kedah semula apabila Dr. Mahathir Mohamad dilantik menjadi Perdana Menteri pada tahun 1982 yang mengambil alih jawatan daripada Hussein Onn dan berhenti pada 2004. Apabila Dr. Mahathir Mohamad menjadi Perdana Menteri, rakyat Kedah sekali lagi berasa bangga kerana anak negeri

menjadi orang nombor satu negara ini. Ini bermakna rakyat Kedah berasa mereka hebat kerana memiliki Perdana Menteri selama 35 tahun. Tempoh itu sesuatu yang panjang kerana ia menelan lebih separuh dari usia kemerdekaan negara dan mempengaruhi jiwa politik di negeri Kedah. Ia satu rekod dan kejayaan hebat dan cukup menjadikan UMNO perkasa di negeri Kedah.

Keputusan pilihan raya umum pada tahun 1995 (PRU-9) di Kedah yang mempertaruhkan 13 kerusi UMNO telah menunjukkan kemantapan pentadbiran UMNO-BN dengan memenangi keseluruhan kerusi tersebut. Hal ini jelas menunjukkan kepercayaan majoriti pengundi Melayu Kedah terhadap UMNO-BN untuk terus menerajui kepimpinan demokrasi yang terbaik buat rakyat. Meneliti pola pengundian di negeri Kedah pada tahun 1999 (PRU-10), PAS berjaya mengumpul kekuatan yang besar dalam kalangan orang Melayu untuk menang di sebahagian DUN dan Parlimen. Walau bagaimanapun, tidak dinafikan bahawa majoriti orang Melayu Kedah masih setia menyokong UMNO-BN pada ketika itu kerana kemampuan Tun Mahathir Mohamad mengemudi ekonomi negara dalam menghadapi tempoh kemelesatan ekonomi. Pusat kekuatan UMNO di Kedah terletak di bahagian utara, manakala PAS di kawasan jelapang padi antara Pendang, Yan dan Baling serta kawasan selatan Kedah merupakan kerusi campuran yang dilihat mesra Pakatan Harapan. Di kawasan pedalaman Kedah iaitu Padang Terap, Sik dan Baling pula, UMNO dan PAS saling kejar mengejar untuk menguasai kawasan ini (Hazman, 2015).

Pilihan Raya Umum ke-11 merupakan pilihan raya pertama Tun Abdullah Ahmad Badawi sebagai Perdana Menteri Malaysia. Pada masa itu, parti Barisan Nasional menang besar berbanding dengan parti pembangkang seperti PAS dan DAP sehingga dapat membentuk dua pertiga kerusi Dewan Rakyat. Hal ini dapat memperlihatkan bahawa rakyat mempercayai tampuk pemerintahan kerajaan Barisan Nasional yang pada perkiraan mereka, kerajaan ini telah banyak memberi kemudahan dan kesenangan kepada mereka.

Fenomena ini berubah apabila menjelang Pilihan Raya Umum ke-12 yang diadakan pada tahun 2008. Kerajaan Barisan Nasional kalah sehingga membolehkan lima negeri jatuh ke tangan pihak pembangkang pada PRU-12. Antaranya termasuklah negeri Selangor, Kedah, Perak dan Pulau Pinang selain Kelantan yang memang sudah dikuasai oleh kerajaan pembangkang. Peristiwa ini memberi impak yang besar kepada kerajaan Barisan Nasional sehingga membawa kepada perletakan jawatan Tun Abdullah sebagai Perdana Menteri Malaysia yang kelima. Tampuk pemerintahan seterusnya diambil alih oleh Dato' Seri Najib Tun Razak sebagai perdana menteri yang baharu. Dalam PRU-12, parti pembangkang dilihat lebih mendominasi pentadbiran kerajaan negeri Kedah sehingga membolehkan kerajaan negeri ditawan oleh parti pembangkang. Pendekatan yang bagaimanakah yang digunakan oleh parti ini sehingga dapat mengubah persepsi dan pendirian mereka yang seterusnya berjaya mengubah fahaman politik rakyat. Sehubungan itu, makalah ini menelusuri pemikiran dan persepsi masyarakat di Kedah terhadap sistem politik di Malaysia selepas tampuk pemerintahan negeri dikuasai oleh Parti Islam Semalaysia (PAS).

Seterusnya, pola pengundian dalam Pilihan Raya Umum 2013 adalah kesinambungan daripada PRU 2008 yang memperlihatkan kecenderungan sokongan pengundi Melayu kepada UMNO dan BN. Secara keseluruhannya, pengundi Melayu di negeri Kedah masih tetap setia dan yakin terhadap UMNO apabila masih ramai calon UMNO yang berjaya memenangi kerusi pilihan raya baik di Parlimen dan juga Dewan Undangan Negeri Kedah serta kejayaan UMNO memerintah Malaysia menerusi kerjasama politik BN.

Hasil dan perbincangan kajian

Berdasarkan kajian-kajian lepas yang telah dijalankan dan disokong oleh pendekatan yang kukuh menerusi aspek tingkah laku pengundi dalam pilihan raya, jelas menunjukkan bahawa tiga pendekatan iaitu identifikasi parti, pilihan rasional dan sosiologi adalah elemen penting serta relevan dalam konteks pilihan raya di Malaysia. Kesetiaan yang dipamerkan oleh pengundi Melayu di Kedah sebelum PRU-12 menunjukkan pengaruh identifikasi parti adalah berdasarkan sikap keterikatan terhadap UMNO. Pengundi Melayu cenderung memilih parti yang memberi aura positif berbanding faktor calon dan faktor isu-isu semasa. Pengundi juga telah mendapat pendedahan awal tentang sokongan terhadap parti menerusi keluarga semasa mereka masih kanak-kanak lagi. Hal ini, menguatkan lagi kedudukan UMNO

di Kedah apabila wujud campur tangan ibu bapa yang sentiasa memberi dan menyampaikan maklumat yang baik tentang parti kepada anak-anak mereka.

Seterusnya, pilihan rasional merupakan elemen penting yang ditunjukkan oleh pengundi Melayu dalam PRU-12 dan seterusnya. Apabila PAS mengambil alih pentadbiran negeri Kedah pada PRU-12, pendekatan pilihan rasional jelas dipamerkan dalam tingkah laku pengundi Melayu. Pengundi melihat calon atau parti yang bertanding mengemukakan dasar atau program yang dapat menarik sokongan pengundi. Fokus utama kepada pengundi dalam pilihan rasional adalah penilaian terhadap polisi parti, prestasi ekonomi dan imej kepimpinan parti. Pengundi bertindak secara rasional dengan memilih calon atau parti yang sesuai dengan kehendaknya dan dijangka akan memberi faedah kepadanya. Oleh itu, faktor inilah yang mendukung kedudukan PAS untuk menang dalam PRU-12.

Sosiologi dalam kalangan pengundi Melayu Kedah turut memainkan peranan dalam tingkah laku pengundian. Kekalahan UMNO-BN pada PRU-12 dan kemenangan semula pada PRU-13 menunjukkan pendekatan sosiologi wujud dalam tingkah laku pengundi Melayu di Kedah. Melihat kepada pentadbiran PAS di negeri Kedah selepas PRU-12, pengundi merasakan bahawa PAS kurang efisien berbanding UMNO-BN. Hal ini dizahirkan dalam PRU-13 yang mana UMNO-BN telah menakluki semula negeri Kedah. Dalam pendekatan sosiologi, pengundi menerima norma, nilai dan pengalaman politik dalam kehidupan. Perkara yang menentukan kecenderungan politik seseorang adalah berdasarkan kelompok sosial seperti umur, jantina, agama, pekerjaan, sosio-ekonomi, tempat tinggal dan latar belakang keluarga. Apabila elemen sosiologi serta pengalaman pengundi semakin hambar dan kurang yakin terhadap pemerintahan PAS selepas PRU-12, maka, pengundi beralih kepada UMNO-BN pada PRU-13 yang dilihat semakin kukuh serta mampu memberi harapan dan kebaikan kepada rakyat Kedah.

Justeru itu, kajian ini adalah relevan dalam memastikan partisipasi dan persepsi pengundi Melayu di Kedah masih tetap menyokong UMNO-BN atau sebaliknya. Ia juga akan dapat dinilai dan dianalisis sebagai suatu respons politik oleh pengundi terhadap dasar, polisi, isu dan sebagainya dalam proses pengundian mereka. Faktor-faktor perubahan tingkah laku dan harapan pengundi menjelang PRU-14 juga akan dapat dikenalpasti melalui kajian ini.

Kesimpulan

Kajian berkaitan tingkah laku pengundi Melayu di Kedah adalah penting kepada disiplin ilmu politik dan pilihan raya. Malah, isu ini kurang dikaji secara mendalam dan menyeluruh di DUN terpilih negeri Kedah serta kajian empirikal seperti ini masih lagi terhad. Ketiga-tiga pendekatan tingkah laku iaitu identifikasi parti, pilihan rasional dan sosiologi yang dijelaskan membantu penyelidik untuk mengenal pasti faktor-faktor yang secara amnya mempengaruhi tingkah laku pengundi. Percaturan strategi dan kebijaksanaan parti harus selari dengan kehendak rakyat. Partisipasi dan persepsi pengundi serta faktor-faktor perubahan tingkah laku pengundi menjadi asas kepada parti-parti yang bertanding khususnya UMNO-BN untuk memenangi hati dan meraih kemenangan undi di Kedah menjelang PRU-14.

Rujukan

- Abdul Halim Sidek, Junaidi Awang Besar, Mohd Fuad Mat Jali, Yahaya Ibrahim, Noor Aziah Hj. Mohd Awal, Khaidzir Hj. Ismail (2010) Penolakan sentimen etnik dalam politik semasa Malaysia: Kes pilihan raya kecil 2009 Bukit Selambau. *Malaysian Journal of Society and Space* 6 (3), 46-56.
- Azman M, Mohd Fuad MJ, Junaidi AB (2016) Tingkah laku pengundi dan faktor kejayaan Barisan Nasional: Kajian kes FELDA Kuala Krau. *Malaysia Journal of Society and Space* 12 (9), 126-137.
- Campbell A, Converse P, Miller W, Stokes D (1960) *The American voter*. University of Chicago Press, Chicago.
- Downs A (1957) *An economy theory of democracy*. Harper & Row, New York.
- Ghazali M (2008) *Teori sains politik pilihan: Aplikasinya dalam konteks Malaysia*. Jabatan Sains Politik, Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.

- Harrop M, Miller WL (1987) *Elections and voters: A comparative introduction*. Macmillan Education Ltd, London.
- Hazman BA (2015) Meneliti pola pengundian 1999-2013 [Cited 15 April 2016]. Available from: www.propartiislammalaysia.blogspot.my.
- Institut Darul Ehsan (2016) *Isu dan persepsi pengundi Selangor*. Penerbit Kluster Penyelidikan IDE, Shah Alam.
- Junaidi AB, Mohd Fuad MJ, Novel L, Mohd Faidz MZ (2015) Pilihan raya umum (PRU) 2013: Satu tinjauan kritis terhadap pola pengundian etnik Melayu. *Jurnal Melayu* 14(1), 64-91.
- Mansor MN, Azlina A, Mohd Mahadee I (2016) Voting behaviour in Malaysia: Locating the sociological determinants of ethnicity, middle classes and development gains. *World Applied Sciences Journal* 34(6), 805-812.
- Mohd Azri, Sity Daud (2015) Pilihan raya dan tingkah laku pengundi dalam PRU 2008: Kajian kes di Wilayah Persekutuan Labuan, Malaysia. *Journal of Social Sciences and Humanities* 21(1), 55-80.
- Mohd Sayuti O (2014) *Inside story: Kejatuhan kerajaan PAS Kedah*. Tinta Merah, Selangor.
- Pandian S (2012) *Tingkah laku pengundian dalam pilihan raya: Satu kajian di kawasan parlimen Permatang Pauh, Pulau Pinang*. Penerbit USM, Pulau Pinang.
- Pandian S (2014) University students and voting behavior in general elections: Perceptions on Malaysian political parties leadership. *Asian Social Science* 10(18), 225-231.
- Roth D (2008) *Studi pemilu empiris: Sumber, teori, instrumen, dan metode*. Friedrich-Naumann Stiftung fur die Freiheit, Jakarta.
- Shaharuddin B, Mat Zin MK, Mazlan CS, Mujibu AM, Azlyn AZ, Badrul AM, Nur Zafiafa K (2011) Pemikiran politik belia luar bandar menjelang PRU ke 13: Kajian kes Kota Siputeh, Kedah. *Prosiding seminar politik Malaysia menjelang PRU ke-13, 12 Januari 2011*. Intekma Resort, Shah Alam.
- Suruhanjaya Pilihan Raya Malaysia (2013) Keputusan Pilihan Raya Umum ke-13 tahun 2013 [Cited 15 Disember 2015]. Available from: www.spr.gov.my.
- Syed Arabi Idid (1998) *Kaedah penyelidikan komunikasi dan sains sosial*. Dewan Bahasa dan Pustaka, Kuala Lumpur.
- Tan J (2010) All ears to the Malay voice [Cited 10 September 2016]. Available from: www.thestar.com.my.